

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

***PODSTAWY PRAWNE ZARZĄDZANIA
ZINTEGROWANYMI INWESTYCJAMI
TERYTORIALNYMI***

**Departament Prawny
Dorota Chlebosz
Aneta Bracik
Justyna Rogozińska**

**Warsztaty dotyczące wdrażania ZIT w Polsce
Zakopane, 18-20 stycznia 2015 r.**

W trakcie negocjacji programów operacyjnych z KE

**ZOSTAŁ
USTALONY**

**Zakres zadań związanych z zarządzaniem i wdrażaniem ZIT w ramach
RPO**

**MINISTER INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU- jako państwo członkowskie**

- **Wykonuje zadania państwa członkowskiego Unii Europejskiej** określone w przepisach Unii Europejskiej dotyczących funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz w Umowie Partnerstwa – art. 3a pkt 1c ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r. poz. 1649) – dalej uzppr
- Jako **państwo członkowskie, odpowiada za koordynację realizacji programów operacyjnych** - art. 4 ust. 12 ustawy 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. poz. 1146) - dalej ustawa wdrożeniowa
- **Proponuje podmioty, które mają być odpowiedzialne za zarządzanie i kontrolę programów operacyjnych** – art. 14g ust. 3 pkt 3 uzppr

Pismo z dnia 4 grudnia 2014 r., znak: DKS-II-480-PS/14

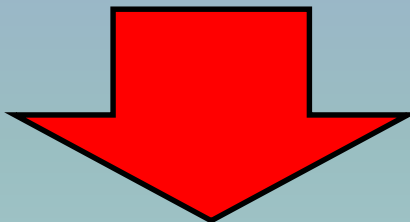
MINISTER INFRASTRUKTURY I ROZWOJU
wykonujący obowiązki państwa członkowskiego:

- Przedstawił stanowisko KE wraz z uzasadnieniem prawnym co do formy prawnej zarządzania ZIT
- Z uwagi na konieczność powierzenia podmiotowi zarządzającemu ZIT funkcji Instytucji Pośredniczącej, **w celu wystandaryzowania schematu wdrażania ZIT**, wskazał na **pożądane formy współpracy** jst w ramach zarządzania ZIT tj.
 - związek międzygminny (art. 64 ustawy o samorządzie gminnym)
 - porozumienie międzygminne (art. 74 ustawy o samorządzie gminnym)
 - stowarzyszenia jst (art. 84 ustawy o samorządzie gminnym)

**MINISTER INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU
JAKO
PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE
podsumowanie**

W ramach koordynacji realizacji programów operacyjnych wskazuje pożądane schematy i standardy realizacji programów, w tym rekomenduje optymalne formy realizacji zadań podejmowanych przez poszczególne instytucje systemu wdrażania programów operacyjnych, uwzględniając zalecenia, rekomendacje oraz stanowiska KE.

MODEL ORGANIZACJI PODMIOTÓW ZARZĄDZAJĄCYCH ZIT ZOSTAŁ ZDETERMINOWANY **STANOWISKIEM KE** (główne tezy)

W piśmie z dnia 12 stycznia 2015 r. KE stwierdza, że:

- W ramach wspierania operacji w zakresie rozwoju miast zgodnie z art. 7 ust. 4 rozporządzenia nr 1301/2013 władze miejskie powinny być wyznaczone jako Instytucje Pośredniczące, bez względu na zakres powierzonych zadań
- Instytucje takie stają się częścią systemu zarządzania programem, będą poddane audytowi i procedurze desygnacji proporcjonalnie do zakresu powierzonych zadań
- Władze miejskie, pełniące funkcje Instytucji Pośredniczącej, powinny być przynajmniej odpowiedzialne za wybór projektów

□ Rozporządzenie nr 1301/2013

Art. 7 ust. 4

Co najmniej 5 % środków z EFRR przydzielonych na poziomie krajowym w ramach celu "Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia" należy przeznaczyć na zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, przy czym **miasta i podmioty poniżej szczebla regionalnego lub podmioty lokalne odpowiedzialne za realizację strategii zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (zwane dalej "władzami miejskimi") odpowiadają za zadania związane przynajmniej z wyborem operacji zgodnie z art. 123 ust. 6 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013** lub, w stosownych przypadkach, zgodnie z art. 123 ust. 7 tego rozporządzenia. Szacunkową kwotę przeznaczaną na cele określone w ust. 2 niniejszego artykułu określa się w danym programie operacyjnym lub danych programach operacyjnych.

❑ Zapisy RPO w zakresie minimalnego zakresu powierzonych zadań

Minimalny zakres powierzenia zadań oznacza, że

Władze miejskie przedkładają IZ RPO listy projektów wyłonionych w konkursie bądź -w przypadku trybu pozakonkursowego - zidentyfikowanych w Strategii ZIT, spriorytetyzowanych w oparciu o kryteria zatwierdzone przez KM RPO dotyczące stopnia zgodności z celami strategii ZIT.

IZ RPO dokonuje ostatecznego sprawdzenia kwalifikowalności projektów do dofinansowania, zgodnie z art. 7 ust 5 rozporządzenia 1301/2013, chyba że porozumienie przewiduje inaczej. Techniczna organizacja naboru i pełna ocena projektów pod względem formalnym i merytorycznym może być dokonywana przez władze miejskie lub IZ RPO, z udziałem w stosownych przypadkach ekspertów zewnętrznych, zgodnie z postanowieniami porozumienia

PRAWO UE (wyciąg z przepisów)

Rozporządzenie nr 1303/2013

Art. 36 ust. 3

Państwo członkowskie lub **instytucja zarządzająca** mogą wyznaczyć jedną lub kilka **instytucji pośredniczących**, w tym władze lokalne, podmioty zajmujące się rozwojem regionalnym lub organizacje pozarządowe, do zarządzania i wdrażania ZIT zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy.

Art. 123 ust. 6

Państwo członkowskie może wyznaczyć jedną lub więcej **instytucję pośredniczącą** do pełnienia niektórych zadań instytucji zarządzającej lub certyfikującej na odpowiedzialność tej instytucji. Odpowiednie uzgodnienia pomiędzy instytucją zarządzającą lub instytucją certyfikującą i instytucjami pośredniczącymi zostają formalnie ujęte na piśmie.

PRAWO KRAJOWE (wyciąg z przepisów)

- ❑ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. poz. 1146) [USTAWA WDROŻENIOWA]

Art. 30 ust. 4

ZIT są zarządzane przez **związek ZIT** utworzony **w formach współpracy jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.)**, **albo** przez **jednostki samorządu terytorialnego na podstawie umowy lub porozumienia o współpracy w celu wspólnej realizacji ZIT zawartych pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego położonymi na obszarze realizacji ZIT, na zasadach określonych w umowie albo porozumieniu.**

Art. 2 pkt 9

instytucja pośrednicząca - **podmiot**, któremu została powierzona, w drodze porozumienia albo umowy zawartych z instytucją zarządzającą, realizacja zadań w ramach krajowego lub regionalnego programu operacyjnego

Art. 10 ust. 1

Instytucja zarządzająca może **powierzyć** instytucji pośredniczącej, **w drodze porozumienia albo umowy**, zadania związane z realizacją krajowego albo regionalnego programu operacyjnego, z zastrzeżeniem ust. 6, w tym: (...)

MOŻLIWE FORMY PRAWNE ZARZĄDZANIA ZIT

**NA PODSTAWIE
USTAWY O SAMORZĄDZIE GMINNYM:**

- ZWIĄZEK MIĘDZYGMINNY
- POROZUMIENIE MIĘDZYGMINNE
- STOWARZYSZENIE JST

NA PODSTAWIE USTAWY WDROŻENIOWEJ:

- UMOWA LUB PROZUMIENIE
O WSPÓŁPRACY W CELU WSPÓLNEJ
REALIZACJI ZIT ZAWARTE POMIĘDZY JST
NA OBSZARZE DZIAŁANIA ZIT

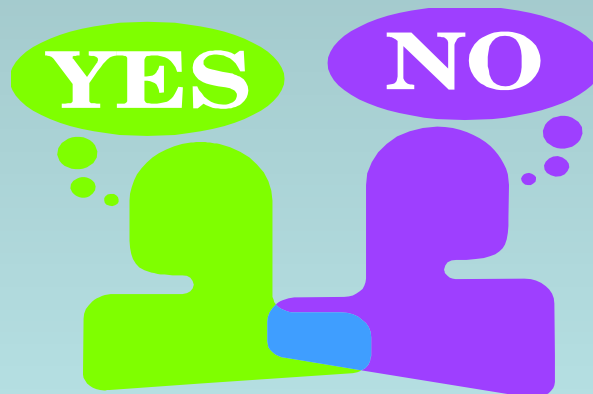

**OPINIA (...) W PRZEDMIOCIE FORM PRAWNYCH, KTÓRE MOGĄ BYĆ
WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROJEKTÓW W RAMACH ZIT
Z DNIA 15 GRUDNIA 2014 r.**

**(przygotowana na zlecenie fundacji Unii Metropolii Polskich przez Spółkę Prawniczą
I&Z spółka cywilna)**

TEZA

- **prawna równorzędność wszystkich sposobów tworzenia związku ZIT i statusu tego związku wynikającego z wyboru danego sposobu [tj. na podstawie ustawy wdrożeniowej oraz ustawy o samorządzie gminnym – przyp. autora]**

- **ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.)**

Art. 10

1. Wykonywanie zadań publicznych może być realizowane w drodze **współdziałania między jednostkami samorządu terytorialnego**.
2. Gminy, związki międzygminne oraz stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego mogą sobie wzajemnie bądź innym jednostkom samorządu terytorialnego udzielać pomocy, w tym pomocy finansowej.

Art. 64

1. W celu **wspólnego** wykonywania zadań publicznych gminy mogą tworzyć **związki międzygminne**.
2. Uchwały o utworzeniu związku podejmują rady zainteresowanych gmin.
3. Prawa i obowiązki gmin uczestniczących w związku międzygminnym, związane z wykonywaniem zadań przekazanych związkowi, przechodzą na związek z dniem ogłoszenia statutu związku.
4. Obowiązek utworzenia związku może być nałożony tylko w drodze ustawy, która określa zadania związku i tryb zatwierdzenia jego statutu.
5. Do związków międzygminnych stosuje się odpowiednio art. 8 ust. 2-5 i art. 39 ust. 4.

Art. 74

1. Gminy mogą zawierać **porozumienia międzygminne** w sprawie powierzenia jednej z nich określonych przez nie zadań publicznych.
2. Gmina wykonująca zadania publiczne objęte porozumieniem **przejmuje prawa i obowiązki pozostałych gmin, związane z powierzonymi jej zadaniami**, a gminy te mają **obowiązek udziału w kosztach** realizacji powierzonego zadania.

Art. 84 ust. 1

W celu **wspierania idei samorządu terytorialnego oraz obrony wspólnych interesów**, gminy mogą tworzyć **stowarzyszenia**, w tym również z powiatami i województwami.

ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595, z późn. zm.)

Art. 5 ust. 2-4

2. Powiat może **zawierać porozumienia w sprawie powierzenia prowadzenia zadań publicznych z jednostkami lokalnego samorządu terytorialnego, a także z województwem**, na którego obszarze znajduje się terytorium powiatu.

3. Porozumienia, o których mowa w ust. 1 i 2, podlegają ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

4. Do porozumień stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Art. 74

Miasto na prawach powiatu może tworzyć związki i zawierać porozumienia komunalne z gminami.

Art. 75

Powiaty mogą tworzyć **stowarzyszenia, w tym również z gminami i województwami.**

2. Do stowarzyszeń, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach, z tym że dla założenia stowarzyszenia wymaganych jest co najmniej 3 założycieli.

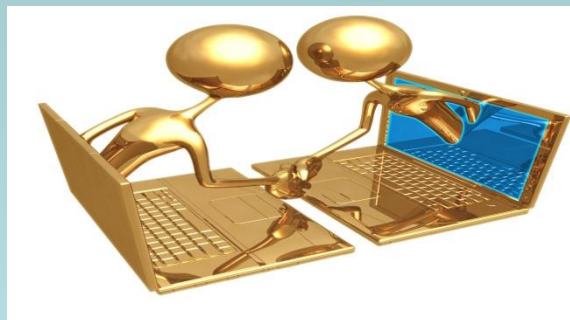

**☐ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa
(Dz. U. z 2013 r. poz. 596, z późn. zm.)**

Art. 8 ust. 2 i 3

2. Województwo może zawierać z innymi województwami oraz jednostkami lokalnego samorządu terytorialnego z obszaru województwa porozumienia w sprawie powierzenia prowadzenia zadań publicznych.

3. Do porozumień stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Zgodnie ze stanowiskiem KE **podmiot zarządzający ZIT** będzie pełnił funkcję **Institucji Pośredniczącej**.

Nie będzie to jednak Instytucja Pośrednicząca w ujęciu „klasycznym” ze względu na zakres powierzonych zadań ograniczony wyłącznie do funkcji podmiotu zarządzającego ZIT.

Oznacza to, że:

Podmiot taki **powinien wypełniać warunki** wymagane dla Instytucji Pośredniczącej, o których mowa w art. 2 pkt 9 ustawy wdrożeniowej, tj.:

spełniać **KRYTERIUM PODMIOTOWE** tzn. być **związkiem, stowarzyszeniem albo podmiotem zdolnym do reprezentacji innych jst (tzw. liderem)** wskazanym w porozumieniu lub umowie, co pozwoli na:

1) **powierzenie realizacji zadań związanych z realizacją programu operacyjnego na podstawie porozumienia lub umowy z instytucją zarządzającą, o której mowa w art. 10 ust. 1 ustawy wdrażającej**, przynajmniej w zakresie wyboru projektów;

2) **uzyskanie desygnacji, o której mowa w art. 15 ustawy wdrożeniowej, co pozwoli na potwierdzenie, że dany podmiot spełnia warunki zapewniające prawidłową realizację programu operacyjnego.**

Dopuszczalnymi formami prawnymi zarządzania ZIT są:

- ❑ **Związek ZIT** tj. związek międzygminny (art. 64 usg), stowarzyszenie (art. 84), które będą pełniły funkcje Instytucji Pośredniczących;
 - ❑ **Umowa lub porozumienie** o współpracy w celu wspólnej realizacji ZIT (art. 30 ust. 4 ustawy wdrożeniowej, **art. 74 usg**), wskazująca reprezentanta – lidera, który będzie pełnił funkcję Instytucji Pośredniczącej.
- **Wybór formy prawnej zarządzania ZIT należy do poszczególnych jst, które będą zarządzały ZIT z tym zastrzeżeniem, że musi to być podmiot zdolny do bycia Instytucją Pośredniczącą ze wszystkimi konsekwencjami z tego faktu wynikającymi**
 - **Forma prawna musi mieścić się w granicach obowiązujących norm prawnych zarówno krajowych jak i unijnych**
 - **Nie jest wymagane wskazywanie w porozumieniu podstawy prawnej do zawieranych porozumień lub umów**
 - **Dokumenty tworzące związek ZIT muszą zawierać w swej treści wystandaryzowane postanowienia**

**ZWIĄZEK MIĘDZYGMINNY (art. 64 usg)
STOWARZYSZENIE MIĘDZYGMINNE (art. 84 usg)**

**Dokumenty statuujące te podmioty i określające zasady ich
funkcjonowania**

**POWINNY ZAWIERAĆ
przynajmniej**

- Postanowienie, że podmiotowi temu zostanie powierzone pełnienie funkcji Instytucji Pośredniczącej na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, przynajmniej w zakresie wyboru projektów.
- Wskazanie na pełnienie funkcji związku ZIT ze wskazaniem zakresu realizowanych zadań

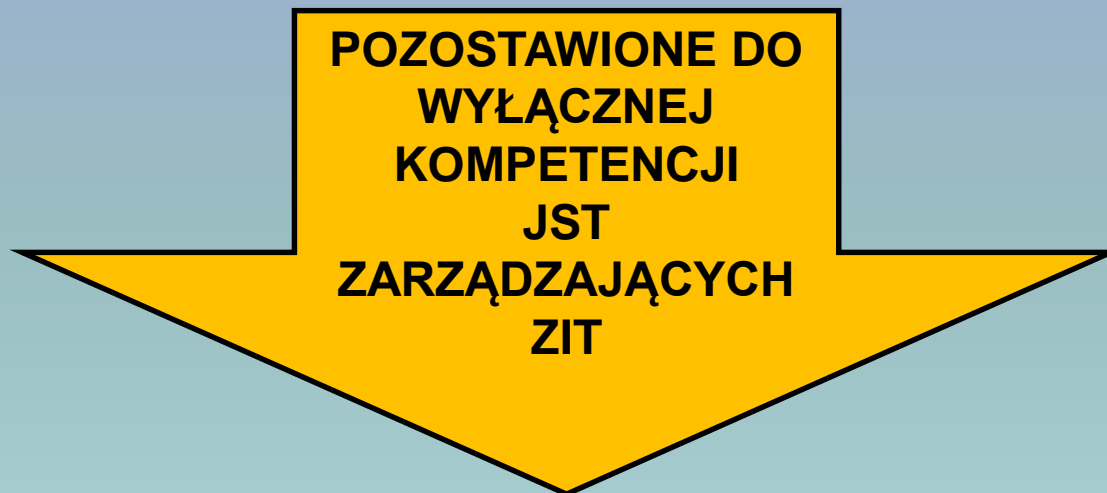
**POROZUMIENIE MIĘDZYGMINNE (art. 74 usg)
UMOWA LUB POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACY W CELU WSPÓLNEJ
REALIZACJI ZIT
(art. 30 ust. 4 ustawy wdrożeniowej)**

**POWINNY ZAWIERAĆ
przynajmniej**

- Wskazanie **jednej jst (tzw. lidera)**, która będzie spełniała wymagania dla **Institucji Pośredniczącej**, uprawnionej do reprezentowania wszystkich stron umowy lub porozumienia
- Postanowienie, że podmiotowi temu zostanie powierzone pełnienie funkcji Instytucji Pośredniczącej na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, przynajmniej w zakresie wyboru projektów. **Innymi słowy prezydent/burmistrz/wójt, któremu powierzono zadania IP wykonuje zadania związane z wyborem projektów. Wszystkie JST w porozumieniu godzą się z faktem, że wiążące decyzje podejmuje wyznaczony prezydent/burmistrz/wójt**
- Powierzenie tzw. Liderowi kompetencji do koordynacji zadań w zakresie zarządzania ZIT w ramach zawartej umowy lub porozumienia
- Regulacje dotyczące zakresu realizowanych zadań,
- Regulacje dotyczące odpowiedzialności finansowej, w tym zapewnienie wkładów finansowych poszczególnych jst, odpowiedzialności poszczególnych jst w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości

**STRUKTURA I SCHEMAT DZIAŁANIA PODMIOTÓW ZAANGAŻOWANYCH
W ZARZĄDZANIE ZIT**

NP. KOMITET, RADA PROGRAMOWA, BIURO, SEKRETARIAT

UMOWA LUB POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACY W CELU WSPÓLNEJ REALIZACJI ZIT

Reprezentacja ZIT:

„Strony porozumienia zgodnie postanawiają, że WSKAZANA JST reprezentuje wszystkie gminy ZIT w procesie negocjacji, ustanawiania i realizacji instrumentu ZIT wobec Ministerstwa, IZ RPO oraz innych podmiotów (...).”

„WSKAZANA JST pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej na zasadach wynikających z porozumienia, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy wdrożeniowej”

„Liderem Partnerstwa jest WSKAZANA JST” - Do dyskusji czy właściwym sformułowaniem jest słowo LIDER

UMOWA LUB POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACY W CELU WSPÓLNEJ REALIZACJI ZIT

Rozliczenia finansowe:

„Zobowiązania finansowe gmin wynikające z potrzeby zapewnienia wkładu własnego w realizację projektów w ramach ZIT stanowią koszt własny w budżetach poszczególnych gmin sygnatariuszy Porozumienia.”

„W przypadku nieprawidłowości finansowych lub konieczności zwrotu środków związanych z realizacją projektów w ramach ZIT lub dotacją z POPT, każda z gmin będąca stroną Porozumienia zobowiązuje się do ponoszenia kosztów wynikających z nieprawidłowości powstałych w wyniku swojego działania lub zaniechania.”

***Pytanie : JAK ZOSTANIE WSKAZANY PODMIOT
ZARZADZAJĄCY ZIT W PRZYPADKU
BRAKU OSIĄGNIĘCIA POROZUMIENIA JST CO DO
FORMY PRAWNEJ?***

- ***Rola państwa członkowskiego w wyznaczaniu IP***
- ***Rola Instytucji zarządzającej Programem***
- ***Rola organów stanowiących i wykonawczych jst***
- ***Otwarta dyskusja dla uczestników***

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

Dziękuję za uwagę

Dorota Chlebosz
Dyrektor Departamentu Prawnego
Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa

www.mir.gov.pl
www.funduszeuropejskie.gov.pl